

ihaleye ilişkin İdari Şartname maddesinde yer alan alt yüklenici çalıştırılmayacağı ve İhale Sözleşmesinde yer alan “Yüklenicinin günlük en az *ton kapasiteye kadar olan miktarı ihale aşamasında taahhüt ettiği şekilde kendine ait olan araçlarla taşımak zorundadır.” düzenlemelerine aykırı olarak ihaleyi kazanan şirketin ihale konusu işi başka kişi ve firmalar adına kayıtlı araçlarla yürüttüğü, ayrıca ihale şartnamesinde isteklilerden tekliflerinin

ekinde sunulması istenilen
*ton kapasiteli tankerlerin
kendi öz malı olduğunu
gösteren ruhsat belgelerini
hileli olarak hazırlayarak
idareye
sunduğu, ihale komisyonunca
gereken incelemenin
yapılmadığı ileri
sürülerek ihalenin feshi ve
anılan şirketin teminatının
irat kaydedilmesi gerektiği
iddiasıyla davalı idareye
yapılan ... tarihli
başvurusunun zımnen reddine
ilişkin işlemin iptali
istemiyle temyize konu
davanın açıldığı

anlaşılmaktadır. Bu itibarla, yukarıda belirtilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde; ihale konusu petrol taşıma işini yapan ve dava konusu ihaleye katılanın bünyesinde çalışan tankeri bulunan davacının, her ne kadar bahse konu ihaleye katılmamış olsa da dava konusu ihale ile davacının menfaat ilgisinin varlığının kabulü gerektiğinden ehliyet yönünden davanın reddine ilişkin Mahkeme kararında usul hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2020/3643

Karar No: 2021/439

TEMYİZ EDEN : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Genel Müdürlüğü

VEKİLİ : Av. ...

DAVALI YANINDA MÜDAHİL: ... Lojistik Petrol İnşaat Alternatif Yakıt Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN_KONUSU : ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı tarafından, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü Tedarik ve Lojistik Dairesi Başkanlığı'nca 20/01/2020 tarihinde gerçekleştirilen ... **ihale** kayıt numaralı "Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Adıyaman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı üretim sahalarına, ihtiyaç duyulan tüm yerlere, sahadan sahaya, sahadan bölgelere ve yeni keşfedilecek tüm üretim sahalarına, tankerler ile ham petrol taşıma ve boşaltma hizmet alımı" **ihalesini** kazanan müdahil şirketin, **ihale** şartnamesinde isteklilerden tekliflerinin ekinde sunulması istenilen 460 ton kapasiteli tankerlerin kendi öz malı olduğunu gösteren ruhsat belgelerini hileli olarak hazırlayarak idareye sunduğu ve **ihalenin** uhdesinde kalması üzerine yüklendiği işi kendi adına kayıtlı öz malı olan araçlar ile yerine getirmediğinden bahisle **ihalenin** feshi ve anılan şirketin teminatının irat kaydedilmesi gerektiği iddiasıyla yapılan ... tarihli başvurusunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce; 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu uyarınca tüzel kişiliği haiz

olan SS ... nolu ... Merkez İlçe Tankerciler Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi'nin **ihaleye** teklif veren istekli konumunda olduğu, davacının anılan kooperatifin başkan yardımcısı olduğu, kooperatifi temsil yetkisi olduğuna ilişkin herhangi bir belge sunmadığı, 11/03/2020 tarihli başvurusunu kendi adına yaptığı, davayı da kendi adına açtığı, iptal davası açılabilmesi için gerekli olan menfaat ilişkisinin kişisel, meşru, güncel bir menfaatin bulunması hâlinde gerçekleşeceği, aksi hâlde kişilerin kendisine etkisi bulunmayan, menfaatlerini ihlal etmeyen idari işlemler hakkında da iptal davası açma hakkının doğacağı ve bu durumun idarenin işleyişini olumsuz etkileyeceği, dava konusu işlemin SS ... nolu ... İlçe Tankerciler Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi'nin menfaatini etkilediği, davacının **ihaleye** teklif veren istekli konumunda bulunmadığından menfaatinin ihlal edildiğinden söz edilemeyeceği, davacı tarafından 11/03/2020 tarihinde yapılan başvurusunun zımnen reddine ilişkin işleme karşı kendi adına açılan davada ehliyetinin bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Belirtilen gerekçelerle, davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, dava konusu **ihaleye** ilişkin idari şartnamede alt yüklenici yahut taşeron kullanılmayacağını belirtildiği, **ihaleyi** kazanan şirket ile SS ... Nolu ... İlçe Tankerciler Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi arasında gizli taşeronluk sözleşmesi akdedildiği, **ihale** konusu işi başka kişiler adına kayıtlı araçlarla yürüttüğü, idareye sunduğu araç listesinin ilgili trafik şube müdürlüğünden teyit edilmemiş olması nedeniyle adına kayıtlı olmayan araçları kendi adına tescilliymiş gibi gösterdiği, sunulan listenin sahte olduğu yönündeki iddialarının cevaplanmadığı, **ihaleye** katılan SS ... Nolu ... Merkez İlçe Tankerciler Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi'nin başkan yardımcısı olduğu, anılan kooperatif bünyesinde **ihale** konusu petrol taşıma işlerinde çalışan tankercinin bulunduğu, davanın açılmasında hukukî menfaatinin bulunduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, temyiz başvurusunun süresinde yapılmadığı, davanın süresinde açılmadığı, davacının bakılan davada hukuki menfaatinin bulunmadığı, dava konusu **ihaleye** teklif vermediği, davanın adli yargıda açılması gerektiği, dava dilekçesinin usulüne uygun olmadığı, **ihale** uhdesinde kalan şirketin sunduğu öz mal listesinin sahte olduğu iddiasının gerçeği yansıtmadığı, **ihaleye** 5 isteklinin katıldığı, açık **ihale** usulüyle yapılan **ihalede** teklifler alındıktan sonra **ihale** komisyonunca sunulan belgelerin incelendiği, **ihale** uhdesinde kalan şirketin sunduğu belgelerin idari ve teknik şartnameye uygun olduğu, sözleşmenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek uygunsuzlukların **ihalenin** iptalini değil, sözleşmeye dayalı yaptırımları gündeme getireceği, ... Bölge Müdürlüğü bünyesinde kurulan kontrol teşkilatı tarafından **ihale** uhdesinde kalan şirketin sözleşmede belirtilen şartlara uygun günlük taşıma kapasitesi olan (460 ton taşıma kapasiteli) kendi öz malı tanker araçlarla sözleşme konusu hizmeti sağladığının tespit edildiği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, dosya tekemmül ettiğinden yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin işin gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1/a fıkrasında, iptal davaları, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmaktadır.

Yargı kararlarında “menfaat” kavramının davacı ile iptalini istediği idarî işlem arasındaki bağı, ilgiyi ifade ettiği belirtilmekte ve idarî işlem ile dava açan kişi arasında meşrû, güncel ve ciddî bir alâka söz konusu ise, davada menfaat bağının bulunduğu kabul edilmekte, bunun dışında ayrıca subjektif bir hakkın ihlâl edilmesi şartı aranmamaktadır.

Kişisel, meşru ve güncel bir menfaat alâkasının varlığı, davanın niteliğine ve özelliğine göre idarî yargı yerlerince belirlenmekte, davacının idarî işlemle ciddî, makûl, maddî ve manevî bir alâkasının bulunduğu anlaşılması, dava açma ehliyeti için yeterli sayılmaktadır. Ayrıca, iptal davaları idarî işlemlerin hukuka uygun olup olmadığının denetlenmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, böylece de idarenin hukuka bağlılığının ve sonuçta hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilebilmesine imkân sağladığından, bu davalarda menfaat alâkasının bu amaç doğrultusunda yorumlanması gerekmektedir.

Kamu **ihale**lerinde **ihale** sürecine ilişkin icrai nitelikteki işlemler, sadece **ihale**ye katılan veya katılmak isteyenlerin hukuki durumunu etkilememekte, bunların yanında üçüncü kişilerin de hak veya menfaatlerini etkileyebilmektedir. Böyle bir durumda, söz konusu kişilerin menfaatlerinin zedelendiği iddiasıyla, mevzuatta öngörülen usuller çerçevesinde dava açabileceklerinin kabulü gerekmektedir. Aksi yöndeki kısıtlayıcı bir yaklaşım; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “Adil yargılanma hakkı” başlıklı 6. maddesinin; “Herkes, davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir.” kuralı ile “Etkili başvuru hakkı” başlıklı 13. maddesinin; “Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlâl edilen herkes, söz konusu ihlâl resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili

bir yola başvurma hakkına sahiptir.” kuralını ihlal edecektir. Aynı şekilde, **ihale** sürecinde, dava ehliyetinin bir alt unsuru olan subjektif ehliyetin varlığının, aday istekli ve istekli olabileceklerle sınırlandırılması, 1982 Anayasa'nın idari işlemlere karşı yargı yolunu açan 125. maddesi ile “Hak arama hürriyeti” başlıklı 36. maddesine de aykırılık teşkil edecektir.

Dosyasının incelenmesinden; Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Tedarik ve Lojistik Dairesi Başkanlığı'nca 20/01/2020 tarihinde açık **ihale** usulüyle gerçekleştirilen dava konusu **ihale**ye beş isteklinin katıldığı, **ihale** Komisyonu'nun 21/01/2020 tarihli kararıyla, tekliflerde sunulan belgeler idari ve teknik yönden uygun bulunarak ekonomik açıdan ucuz fiyat esasına göre yapılan değerlendirme neticesinde ham petrol taşıma hizmetinin KDV hariç 5.490.725,04-TL bedelle ... Lojistik Petrol İnşaat Alternatif Yakıt Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin uhdesinde bırakıldığı, **ihalenin** 27/01/2020 tarihinde onaylandığı ve 07/02/2020 tarihinde sözleşme imzalandığı; **ihale**ye katılan SS ... nolu ... İlçe Tankerciler Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi'nin başkan yardımcısı olan ve anılan kooperatifte çalışan tankeri bulunan davacı tarafından, **ihale**ye ilişkin İdari Şartname'nin 16. maddesinde yer alan alt yüklenici çalıştırılmayacağı ve **ihale** Sözleşmesi'nde yer alan “Yüklenicinin günlük en az 460 ton kapasiteye kadar olan miktarı **ihale** aşamasında taahhüt ettiği şekilde kendine ait olan araçlarla taşımak zorundadır.” düzenlemelerine aykırı olarak **ihale**yi kazanan şirketin **ihale** konusu işi başka kişi ve firmalar adına kayıtlı araçlarla yürüttüğü, ayrıca **ihale** şartnamesinde isteklilerden tekliflerinin ekinde sunulması istenilen 460 ton kapasiteli tankerlerin kendi öz malı olduğunu gösteren ruhsat belgelerini hileli olarak hazırlayarak idareye sunduğu, **ihale** komisyonunca gereken incelemenin yapılmadığı ileri sürülerek **ihalenin** feshi ve anılan şirketin teminatının irat kaydedilmesi gerektiği iddiasıyla davalı idareye yapılan ... tarihli başvurusunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle temyize konu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ulusal mevzuat hükümleri çerçevesinde; **ihale** konusu petrol taşıma işini yapan ve dava konusu **ihaleye** katılan SS ... nolu ... İlçe Tankerciler Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi bünyesinde çalışan tankeri bulunan davacının, her ne kadar bahse konu **ihaleye** katılmamış olsa da, yukarıda özetlenen iddiaları karşısında, dava konusu **ihale** ile davacının menfaat ilgisinin varlığının kabulü gerektiğinden, ehliyet yönünden davanın reddine ilişkin Mahkeme kararında usul hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin kabulüne;
2. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Kullanılmayan ...-TL temyiz yürütmeyi durdurma harcının istemi hâlinde davacıya iadesine,
4. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine,
5. 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 10/02/2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.